

FINANČNÍ GRAMOTNOST ÚVĚRY

Komplexní řešení sociální exkluze osob z vyloučených lokalit, zejména předdůchodového věku z důvodu předlužení, včetně nástrojů prevence, aneb "Cesta z českých dluhů a hájů".

Financování z rozpočtu Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

LEXIKONA

UZAVÍRÁNÍ SMLUV

Uzavírání smluv se řídí zákonem číslo 89/2012 Sb. (Občanský zákoník) a konkrétně je upraveno v části čtvrté s názvem Relativní majetková práva. Zde jsou přesně stanoveny podmínky pro uzavření smlouvy, povinný obsah a forma, účinky smlouvy atd. A na co se konkrétně zaměřit před uzavřením jakékoliv smlouvy? V každé smlouvě musí být správně **označeny smluvní strany** (fyzická osoba se označuje jménem, příjmením, datem narození, trvalým bydlištěm a případně kontaktní adresou, právnická osoba se označuje názvem, sídlem a identifikačním číslem (IČ)). Smlouva musí být rovněž **datována a podepsána**. Předmětem smlouvy může být vše, co **zákon nezakazuje** a jen v případech stanovených zákonem musí být dodrženy určité požadavky, jako je obsah a forma.

PŘED PODPÍSEM SMLOUVY JE VELICE DŮLEŽITÉ:

- **DŮKLADNĚ A PODROBNĚ SI V KLIDU SMLOUVU PŘEČÍST**
- **POKUD SMLOUVĚ NEROZUMÍM, PORADIT SE S ODBORNÍKEM ČI PRÁVNÍKEM**
- **NEPODEPISOVAT SMLOUVU POD NÁTŁAKEM**
- **VĚNOVAT POZORNOST NEJEN SMLOUVĚ, ALE I LISTINÁM, NA NĚŽ JE ODKAZOVÁNO (VŠEOBECNÉ OBCHODNÍ PODMÍNKY, ROZHODČÍ DOLOŽKA APOD.)**

Většina z nás určitě ví, co jsou všeobecné obchodní podmínky, ale co je vlastně rozhodčí doložka, to většina z nás již neví. Co se tedy skrývá pod tímto pojmem?

ROZHODČÍ DOLOŽKA

je rozhodčí smlouva, která se týká všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu. V rozhodčí doložce se mohou strany dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více stanovených rozhodců nebo stálý rozhodčí soud. Rozhodčí smlouvu lze platně uzavřít, jestliže by strany mohly o předmětu sporu uzavřít smír. Rozhodčí doložka musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Celý postup rozhodčího řízení upravuje zákon

č. 216/1994 Sbírky o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Co se týká rozhodčích doložek týkajících se spotřebitelských smluv, tak tyto musí být sjednány samostatně a nesmí být součástí podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, jinak je neplatná.

ROZHODČÍ DOLOŽKA MUSÍ OBSAHOVAT TYTO INFORMACE:

- ROZHODCE NEBO STÁLÝ ROZHODČÍ SOUD
- ZPŮSOB ZAHÁJENÍ A FORMA VEDENÍ ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ
- ODMĚNA ROZHODCE A PŘEDPOKLÁDANÉ NÁKLADY
- MÍSTO KONÁNÍ ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ
- ZPŮSOB DORUČENÍ ROZHODČÍHO NÁLEZU SPOTŘEBITELI
- SKUTEČNOST, ŽE PRAVOMOCNÝ ROZHODČÍ NÁLEZ JE VYKONATELNÝ

SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY

Práva a povinnosti při uzavírání spotřebitelského úvěru se řídí zákonem číslo 257/2016 Sbírky o spotřebitelském úvěru. **Spotřebitelským úvěrem** je odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli. Spotřebitelské úvěry mohou poskytovat pouze instituce stanovené tímto zákonem. Jedná se především o banky, spořitelní družstva, nebankovní poskytovatele za podmínek stanovených zákonem a jiné. Nejčastěji lidé využívají právě spotřebitelských úvěrů od nebankovních poskytovatelů, neboť tyto úvěry jsou snáz dostupné než např. bankovní úvěry. Nebankovní poskytovatel musí být registrovaný v registru, který spravuje Česká národní banka a musí splňovat řadu požadavků. Co se týče samotného postupu při sjednávání spotřebitelského úvěru, poskytovatel musí ze zákona před poskytnutím úvěru ověřit a posoudit úvěruschopnost spotřebitele – tj. **bonita klienta**. Poté musí spotřebiteli poskytnout veškeré informace týkající se samotného úvěru, kdy tyto informace jsou taxativně stanoveny v zákoně. K tomu poskytovatel většinou používá již předtištěný formulář pro standartní informace o spotřebitelském úvěru, ze kterého spotřebitel zjistí vše podstatné.

Při samotném uzavírání smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru musí smlouva vždy obsahovat tyto informace:

- **KONTAKTNÍ ÚDAJE SMLUVNÍCH STRAN**, zejména poštovní adresu pro doručování, telefonní číslo, popřípadě adresu pro doručování elektronické pošty
- **INFORMACI O VÝŠI ODMĚNY PLACENÉ SPOTŘEBITELEM**; pokud není výše odměny zprostředkovateli v okamžiku uzavření smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru známa, uvede zprostředkovatel způsob výpočtu své odměny
- **INFORMACI O SPLATNOSTI ODMĚNY PLACENÉ SPOTŘEBITELEM ZPROSTŘEDKOVATELI**
- **INFORMACE O ÚVĚRU, O JEHOŽ UZAVŘENÍ PROSTŘEDNICTVÍM ZPROSTŘEDKOVATELE MÁ SPOTŘEBITEL ZÁJEM**, zejména: druh úvěru, dobu trvání úvěru, celkovou výši úvěru, podmínky čerpání úvěru, počet, četnost a nejvyšší výši měsíčních splátek, nejvyšší celkové náklady úvěru, které je spotřebitel ochoten nést s uvedením nejvyšší zápůjční úrokové sazby, údaje, o kolik procent je spotřebitel ochoten přeplatit jistinu poskytnutého spotřebitelského úvěru za dobu jeho trvání a následně vypočtenou roční procentní sazbu nákladů
- **INFORMACI O PRÁVU SPOTŘEBITELE Odstoupit od smlouvy**
- **VEŠKERÉ DŮSLEDKY VYPLÝVAJÍCÍ Z PRODLENÍ SPOTŘEBITELE PŘI PLNĚNÍ ZÁVAZKU ZE SMLOUVY O ZPROSTŘEDKOVÁNÍ SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU.**

V dnešní době může být smlouva o spotřebitelském úvěru uzavřena nejen písemně, ale i prostřednictvím hlasové telefonní komunikace nebo prostřednictvím textové nebo multimediální zprávy. Ke splnění nebo zajištění splnění povinnosti vyplývajících ze smlouvy nelze použít směnku nebo šek. A co se skrývá pod pojmem směnka?

SMĚNKA

je bezpodmínečný slib osobě na směnce uvedené uhradit v určité době a na určitém místě uvedenou finanční částku. Jedná se tedy o nesporný závazek a majiteli tak dává jednoznačné právo na její zaplacení.

SMĚNKA MUSÍ SPLŇOVAT ZÁKONNOU FORMU S TÍMTO OBSAHEM:

- OZNAČENÍ, ŽE JDE O SMĚNKU
- BEZPODMÍNEČNÝ PŘÍKAZ ZAPLATIT URČITOU PENĚŽITOU SUMU
- JMÉNO TOHO, KDO MÁ PLATIT (SMĚNEČNÍK)
- ÚDAJ SPLATNOSTI (NENÍ-LI UVEDEN, MÁ SE ZA TO, ŽE SMĚNKA JE SPLATNÁ PŘI JEJÍM PŘEDLOŽENÍ)
- ÚDAJ MÍSTA, KDE MÁ BÝT PLACENO
- JMÉNO TOHO, KOMU MÁ BÝT PLACENO (REMITENT)
- DATUM A MÍSTO VYSTAVENÍ SMĚNKY
- PODPIS VÝSTAVCŮV

Pokud některá z podstatných náležitostí chybí, směnka je neplatná. Pro vystavení směnky se nevyžaduje žádný speciální tiskopis, ani úřední ověření podpisů. Může být vystavena na list papíru a napsána rukou. Lze taktéž využít předtištěných směnečných tiskopisů. Majitel směnky může před okamžikem splatnosti směnku prodat třetí osobě a tak získat před její splatností hotové peníze. V případě, že směnka není v termínu proplacena a žalobce předloží originál směnky, vydá soud na jeho návrh směnečný platební rozkaz, v němž žalovanému uloží, aby do tří dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení. Tento směnečný platební rozkaz má účinky pravomocného rozsudku a lze tedy vykonat exekuci na peněžité plnění.

Věcně příslušnými soudy k projednávání jsou krajské soudy. Zvláštním druhem směnky je blankosměnka, nebo též bianco směnka – tzv. směnka neúplná, což je směnka, která záměrně a dočasně postrádá minimálně jednu svou podstatnou náležitost (suma, datum splatnosti atd.). Blankosměnka vlastně není směnka, neboť neobsahuje všechny zákonem požadované náležitosti. Směnkou se blankosměnka stane až tehdy, kdy se vyplní.

ZAJIŠTĚNÍ SMLOUVY Z POHLEDU VĚŘITELE

Podstata zajištění spočívá v možnosti věřitele, který se nedočkal plnění od dlužníka, uspokojit pohledávku jiným způsobem a věřiteli tedy dává jistotu alespoň nějakého plnění. Druhy možného zajištění jsou stanoveny v občanském zákoníku a jedná se především o:

- **RUČITELSTVÍ** – ručení předpokládá platný dluh a ručitel se zavazuje uspokojit věřitele, pokud dlužník svůj dluh nesplní. Ručitelské prohlášení vyžaduje písemnou formu.
- **FINANČNÍ ZÁRUKA** – vystavuje se tzv. záruční listina, v níž se výstavce zaručuje, že uspokojí věřitele do výše stanovené částky, a to v případě, kdy dlužník nesplní svůj dluh vůči věřiteli. Záruční listina vyžaduje písemnou formu.
- **ZAJIŠŤOVACÍ PŘEVOD PRÁVA** – smlouvu o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník tím, že věřiteli dočasně převede své právo.
- **DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY NEBO JINÝCH PŘÍJMŮ** – dluh lze zajistit dohodou o srážkách. Věřitel nabývá právo na výplatu srážek okamžikem, kdy byla dohoda plátcem mzdy předložena. Náklady s tím spojené nese plátcem mzdy, avšak při více dohodách náklady nese dlužník.

Lidé si často pletou pojem ručitel a spoludlužník, nebo si myslí, že jde o totožnou osobu. Opak je však pravdou a každý z nich se věřiteli zavazuje jiným způsobem. Jaký je tedy rozdíl mezi ručitelem a spoludlužníkem?

Ručitel

bere na sebe závazek, že pokud dlužník nesplní svůj dluh, uspokojí věřitelovu pohledávku v celém rozsahu a je povinen tento závazek splnit. Ručitel, který dluh splnil, je oprávněn požadovat na dlužníkovu náhradu za plnění poskytnuté věřiteli.

Spoludlužník

je osoba, která přistupuje k úvěrové smlouvě na straně dlužníka a předpokládá se, že tento má ze smlouvy také prospěch. Podíly na dluhu jsou u spoludlužníků stejné, pokud není jinak stanoveno ve smlouvě. Spoludlužníkem se může stát kdokoliv a může jich být více. Pokud je spoludlužníků více a jeden z nich není schopen plnit svou část dluhu, rozvrhne se jeho podíl mezi ostatní spoludlužní-

ky stejným dílem. Manželé se stávají spoludlužníky v mezích společného jmění manželů automaticky.

CO SE DĚJE, KDYŽ DLUŽNÍK NEPLATÍ?

V životě se často stává, že dlužník z určitého důvodu není schopen své závazky splácet. To hned neznamená, že u jeho dveří zazvoní exekutor a zabaví mu všechny věci. Než by tato situace nastala, musí věřitel využít všech dostupných prostředků k vymožení dluhu. Mezi základní nástroje domoci se svých peněz patří především:

První upomínka

jedná se o první krok, který věřitel uskuteční a vyzve vás k zaplacení dluhu. Pokud dlužník zaplatí, celá věc skončí. V opačném případě doporučujeme kontaktovat věřitele a dohodnout si odklad splátky, nebo u jednorázových částek dohodnout splátkový kalendář.

Druhá upomínka

pokud první upomínku budete ignorovat, věřitel vás podruhé vyzve k úhradě dluhu. Možnosti jsou stejné jako v prvním případě, počítejte však s tím, že jednání s věřitelem již budou obtížnější.

Předžalobní výzva

zde vás již věřitel upozorňuje na to, že pokud dluh nezaplatíte, bude se plnění dluhu domáhat u soudu. Výzva musí být doručena dlužníkovi nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení u soudu.

Předání dalším institucím

pokud dlužník nereaguje na výzvy k zaplacení dluhu anebo nesplní to, k čemu se ve smlouvě zavázal, věřitel předá pohledávku dál a důsledky již budou mnohem nepříjemnější. Ze zákonných možností si věřitel může vybrat, zda pohledávku postoupí vlastnímu vymáhacímu oddělení (u velkých společností), externí vymáhací společnosti, advokátní kanceláři nebo přímo soudu. Dlužníkovi pak bude doručeno rozhodnutí (platební rozkaz, rozhodčí nález, rozhodnutí soudu atd.). Jedná se o tzv. exekuční titul, na základě kterého pak může věřitel uplatňovat svá práva, například u exekutora nebo u soudu.

Dluhová poradna Lexikona vznikla díky podpoře Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost a MPSV. Odborní pracovníci poradny se věnují zejména těmto činnostem: dluhové poradenství, preventivní programy, přednášky, bulletiny, sociální experimenty, doprovázení klientů, jednání v zastoupení, právní poradenství, psychologická podpora, mediace, peer programy.

Lexikona, z.s. je na seznamu akreditovaných osob Ministerstva spravedlnosti pro poskytování bezplatných služeb v oblasti oddlužení.

KONTAKTNÍ ÚDAJE:

 Hlavní náměstí 46/14, 794 01 Krnov

 +420 603 884 892

 dluhovaporadna@lexikona.cz

 www.lexikona.cz/dluhovaporadna

PROVOZNÍ DOBA:

Pondělí: 8:00 - 12:00, úterý: 13:00 - 16:00, čtvrtek: 13:00 - 16:00

Pátek: pro pozvané klienty

Tento bulletin FINANČNÍ GRAMOTNOST - Úvěry, Komplexní řešení sociální exkluze osob z vyloučených lokalit, zejména předdůchodového věku z důvodu předlužení, včetně nástrojů prevence, aneb "Cesta z českých dluhů a hájů" vydala dluhová poradna LEXIKONA, z.s. Hlavní náměstí 46/14, 79401 Krnov. Grafika a sazba: ANDERLE studio. Financováno z rozpočtu Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost.